

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Integrale milieueffectenstudie kabels en leidingen Waddengebied

Advies over reikwijdte en detailniveau
van het milieueffectrapport

15 maart 2012 / rapportnummer 2576-33

1. Hoofdpunten van de MES

Het ministerie van Economische Zaken, Innovatie en Landbouw (EL&I) heeft het voornemen een afwegingskader te maken voor de inpassing van toekomstige kabels en leidingen in het Waddengebied. Als hulpmiddel voor het opstellen van dit afwegingskader, en om het milieubelang hierbij een volwaardige rol te laten spelen wordt een milieueffectenstudie (hierna MES) uitgevoerd. Het ministerie van EL&I kiest voor de term MES omdat er geen formeel besluit aan deze studie is gekoppeld.¹ Het ministerie wil wel dat deze MES voldoet aan de eisen die gesteld worden aan de m.e.r.-procedure (milieueffectrapportage).

In het op te stellen afwegingskader zal worden bepaald welke tracé(s) voor alle kabels en leidingen richting de Eemshaven (en/of Uithuizen) en welke technieken van aanleg en onderhoud het minst belastend zijn voor de Waddenzee.

De Commissie voor de m.e.r. (hierna 'de Commissie')² denkt dat bovengenoemd afwegingskader een positieve bijdrage zal leveren aan de bescherming van de natuurwaarden van het Waddengebied. Zij beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in de milieueffectenstudie (MES). Dat wil zeggen dat voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming de MES in ieder geval onderstaande informatie moet bevatten:

- Inzicht in de morfodynamica van het gebied, beschouwd voor verschillende tijdschalen.
- Inzicht in mogelijkheden om kabels en leidingen te combineren. Ga ook in op het feit dat de notitie R&D COBRACable³ de mogelijkheid van (direct)aansluiten van (offshore) windparken op de COBRACable noemt.
- Een beschrijving van de gevolgen voor habitats en soorten van de Natura 2000-gebieden Waddenzee en Noordzeekustzone waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn opgesteld.
- Inzicht in de milieueffecten:
 - tijdens de aanlegfase, afhankelijk van de gebruikte methoden en technieken;
 - tijdens de exploitatiefase, met aandacht voor het noodzakelijk uit te voeren onderhoud;
 - bij buitengebruikstelling van kabels/leidingen (verwijderen versus laten liggen).

Besluitvormers en insprekers lezen vooral de samenvatting. Daarom verdient dit onderdeel bijzondere aandacht. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van de MES.

De Commissie is ook gevraagd de zienswijzen bij haar advisering te betrekken. Zij beperkt zich hierbij tot de inhoudelijke informatie en/of nieuwe inzichten die de reacties naar voren brengen over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

¹ De Commissie volgt in dit advies de terminologie MES.

² De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiener.nl onder 'Advisering' of door in het zoekvak het projectnummer in te geven.

³ Concept-Notitie reikwijdte en detailniveau COBRACable, 16 augustus 2010.

In de volgende hoofdstukken beschrijft de Commissie in meer detail welke informatie in de milieueffectenstudie moet worden opgenomen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de Startnotitie MES kabels en leidingen Waddengebied, d.d. 30 oktober 2011. Dat wil zeggen dat in dit advies niet wordt ingegaan op de punten die naar de mening van de Commissie in de startnotitie voldoende aan de orde komen.

2. Achtergrond en besluitvorming

Achtergrond en doel

De startnotitie geeft een goede beschrijving van de achtergrond en het doel van het voornemen, neem dit over in de MES.

De Commissie wijst erop dat door het uitgangspunt dat verbindingen zullen aanlanden bij de Eemshaven of Uithuizen, initiatieven met een ander aanlandingspunt buiten de MES en daarmee de scope van het op te stellen afwegingskader vallen. De Commissie geeft in overweging om deze verbindingen niet op voorhand uit te sluiten.

Besluitvorming

Geef aan welke wet- en regelgeving en welk beleid relevant is voor het op te stellen afwegingskader.

Er is geen formeel besluit gekoppeld aan de MES. Een aantal lopende initiatieven, waaronder de COBRACable en het Gemini kabeltracé(s),⁴ wordt als onderdeel van de MES meegenomen. De uitkomsten van de MES kunnen van belang zijn voor lopende initiatieven.

3. Voorgenomen activiteit en alternatieven

3.1 Voorgenomen activiteit en zoekgebied

De voorgenomen activiteit bestaat uit verschillende initiatieven voor kabels en leidingen die door het Waddengebied zullen aanlanden bij de Eemshaven. Het gaat om 3 typen verbindingen: leidingen voor aardgas en CO₂, elektrakabels en datakabels. De initiatieven bevinden zich in verschillende projectfasen. De MES onderzoekt welke corridors en aanlegmethoden in principe mogelijk zijn en welke daarvan het minst belastend zijn voor de Waddenzee. De Commissie kan zich grotendeels vinden in de werkwijze zoals voorgesteld in de startnotitie. Hieronder doet zij een aantal aanbevelingen voor de (voor)selectie van corridors en aanlegmethoden.

⁴ Zie ook pagina 5 van de startnotitie.

Geografische afbakening zoekgebied

De startnotitie geeft de geografische begrenzing van het zoekgebied. Met het oog op mogelijke milieuvoordelen adviseert de Commissie:

- de 3- tot 12 mijlszone tussen Nederland en Duitsland op te nemen in het zoekgebied. De Commissie erkent dat voor besluitvorming dit extra aandacht vraagt. Echter, vanuit milieuoogpunt kan dit gebied voordelen bieden (o.a. kortste route).
- het zoekgebied naar het westen uit te breiden dan wel op basis van milieuarargumenten de westelijke begrenzing van het zoekgebied nader te onderbouwen.^{5, 6}

Morfologische stabiliteit

Op basis van hydro- en morfodynamica worden verschillende gebieden uitgesloten. De startnotitie maakt hiervoor gebruik van gegevens over de maximale verandering van de bodemligging van 1985 tot 2010. De grootschalige morfodynamiek van buitendelta's van de zeegeaten in de Nederlandse, Duitse en Deense Waddenzee vertoont echter op een tijdschaal van 50-80 jaar een min of meer cyclisch gedrag.⁷ Daarom adviseert de Commissie voor de afbakening van het zoekgebied op basis van morfologische stabiliteit deze tijdschaal te hanteren. Dit inzicht kan worden verkregen aan de hand van bestaande Nederlandse en Duitse hydrografische kaarten en bestaande kennis. Gezien de (economische) levensduur van de kabels en leidingen adviseert de Commissie om ook rekening te houden met de morfologische effecten van de zeespiegelstijging, met in het bijzonder de daarbij te verwachten erosie van de randen van de buitendelta.⁸

Vaargeulen

In overleg met Rijkswaterstaat wordt bepaald of bepaalde vaargeulen wel of niet in aanmerking komen. Voor de afbakening van zoekgebied is ook van belang dat nader wordt omschreven:

- wat wordt verstaan onder (het gebied van) de vaargeul;
- hoe ten aanzien van tracékeuzes wordt omgegaan met de dynamiek van de vaargeul (bijv. veranderingen in de locatie van de maximale diepte en de vorm van het dwarsprofiel).

De voorselectie van tracé-alternatieven is mede gebaseerd op de morfologische stabiliteit. Gebieden waar gedurende de (economische) levensduur van de kabels belangrijke erosie kan optreden dienen bij voorkeur gemeden te worden. Dit erosieprobleem kan vermeden worden

⁵ De startnotitie gaat voor de westelijke begrenzing uit van een Noord Zuid lijn iets westelijk van de oostpunt van Ameland.

⁶ Verschillende zienswijzen vragen om aanlanding ten westen van de Eemshaven niet op voorhand uit te sluiten.

⁷ Van een aantal buitendelta's van de Waddenzee bestaan hiervan studies. Zie bijvoorbeeld:

- Joustra, D.S. (1971) Geulbeweging in de buitendelta's van de Waddenzee. Report WWK 71-14, Rijkswaterstaat;
- Luck, G. (1976) Inlet changes of the East Frisian islands. Proceedings 15th International conference on coastal engineering, Honolulu. ASCE: 1938-1957;
- Sha, L.P. (1989) Cyclic morphological changes of the ebb-tidal delta, Texel Inlet, The Netherlands. *Geologie & Mijnbouw*, 64: 35-48;
- Schoorl, H. (2000) *De Convexe Kustboog*, Pirola, Schoorl: 962 pp.

⁸ Uit recente studies blijkt dat de buitenrand van de buitendeltas erg gevoelig zijn voor erosie ten gevolge van zeespiegelstijging (Elias, E., Van der Spek, A., Wang, Z.D. De Ronde, J. (in press) Morphodynamic development and sediment budget of the Dutch Wadden Sea over the last century. *Netherlands Journal of Geosciences*).

door de kabels zoveel mogelijk in het diepste deel van geulen te leggen. Omdat de bodem van diepe geulen doorgaans arm is aan bodemfauna leidt dit ook tot minder milieuschade. Een probleem is dat de diepste geulen vaak tevens vaargeulen zijn waarvan in de startnotitie wordt gesteld dat deze voor de tracékeuze worden uitgesloten. De Commissie adviseert daarom te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om kabels en leidingen op een zodanige wijze in de vaargeul te leggen dat het (nautische) bezwaar daartegen vervalt.⁹

Type verbinding

Bij de voorselectie van corridors worden op basis van een aantal algemene criteria gebieden uitgesloten (zie ook §2.2.1 en 2.2.2 van de startnotitie). Hierbij wordt nog geen rekening gehouden met het type verbinding (leidingen voor aardgas en CO₂, elektrakabels en datakabels). De eigenschappen van deze verbindingen en de te vervoeren stof verschillen sterk. Ook de aanlegwijze en milieugevolgen van een eventuele breuk verschilt per type verbinding. Hierdoor is het denkbaar dat ook het zoekgebied voor corridors per type verbinding verschilt. Onderbouw in de MES de gehanteerde criteria voor het afbakenen van het zoekgebied. Geef aan welke criteria voor welk type verbinding van toepassing zijn. Dit kan leiden tot een differentiatie van zoekgebieden per type verbinding.

Combineren verbindingen

Het beperken van het aantal ingrepen in de Waddenzee betekent een milieuwinst voor de Waddenzee. Onderzoek in de MES of het mogelijk is om kabels te combineren, bijvoorbeeld door verschillende windparken in zee in de toekomst met niet meer dan één kabel door dit gebied te laten aanlanden. Ga daarbij ook in op het feit dat de notitie R&D COBRACable de mogelijkheid van (direct)aansluiten van (offshore) windparken op de COBRACable noemt.

Methode van aanleg

De MES moet voldoende rekening houden met technische ontwikkelingen.¹⁰

3.2 Referentie

Beschrijf de bestaande toestand van het milieu in het studiegebied en de te verwachten milieutoestand als gevolg van de autonome ontwikkeling, als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Daarbij wordt onder de 'autonome ontwikkeling' verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu, zonder dat de voorgenomen activiteit of één van de alternatieven wordt gerealiseerd. Ga bij deze beschrijving uit van ontwikkelingen van de huidige activiteiten in het studiegebied en van nieuwe activiteiten waarover reeds is besloten.

⁹ Zie ook de zienswijze van Rijkswaterstaat.

¹⁰ Zie ook de zienswijze van Tennet.

4. Bestaande milieusituatie en milieugevolgen

4.1 Algemeen

De MES moet de bestaande milieusituatie en de milieugevolgen van het voornemen in beeld brengen. Hierbij moet rekening gehouden worden met de natuurlijke variatie op basis van een representatief aantal jaren. Een momentopname van één jaar is onvoldoende.¹¹

De startnotitie geeft hiervoor in hoofdstuk 3 een goede aanzet. Voor de milieuaspecten die niet in dit hoofdstuk worden genoemd kan worden volstaan met de uitwerking zoals in de startnotitie is beschreven. Het benodigde detailniveau kan per milieuaspect verschillen, en dient afgestemd te zijn voor het op te stellen afwegingskader. Maak bij de effectbeschrijving onderscheid tussen:

- de aanlegfase;
- de exploitatiefase inclusief onderhoud- en eventuele reparatiewerkzaamheden en verstoring door elektrische en magnetische velden;
- de risico's van beschadiging en blootlegging van verbindingen;
- de effecten na buiten gebruik stelling van de verbinding, hetzij het laten liggen ('verlaten') dan wel (deels) verwijderen van de verbinding;
- de verschillende typen verbindingen (buisleidingen, kabels).

Bij de beschrijving van de milieugevolgen gelden de volgende algemene aandachtspunten:

- Ga bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu, waar nodig, in op de ernst hiervan in termen van aard, omvang, tijdsduur, reikwijdte, mitigeerbaarheid en compenseerbaarheid.
- Geef per milieugevolg aan of het omkeerbaar is of niet, en indien omkeerbaar op welke termijn.
- Vermeld de onzekerheden en onnauwkeurigheden in de methoden en in gebruikte gegevens en hun doorwerking bij het bepalen van het wel of niet optreden van effecten.
- Maak de manier waarop milieugevolgen zijn bepaald inzichtelijk en controleerbaar door het opnemen van basisgegevens in bijlagen of expliciete verwijzing naar geraadpleegd achtergrondmateriaal.
- Besteed vooral aandacht aan die effecten die per alternatief verschillen en/of die welke gestelde normen (bijna) overschrijden.
- Maak een onderscheid tussen effecten die optreden door (aanleg van) de verbinding en effecten op de leiding/kabel (zoals blootspoelen).

4.2 Morfologie, verstoring van de bodem

Geef met behulp van duidelijk kaartmateriaal per corridor inzicht in:

- de aanwezigheid en diepte van geulen;
- de aanwezigheid van (droogvallende) slib- en zandplaten en kwelders;

¹¹ Zo wijst bijvoorbeeld de Waddenvereniging op het dynamisch karakter van aanwezigheid van natuurwaarden zoals zeegras.

- de aanwezigheid van cultuurhistorisch waardevolle elementen, waaronder scheepswrakken.

Ter plaatse van een tracé zal de natuurlijke opbouw van het sediment verstoord worden. Geef in de MES de mate en ruimtelijke spreiding van de verstoring aan, alsmede de daardoor veroorzaakte verstoring van bodemflora en -fauna. Geef tevens aan hoe reversibel deze verstoring is, rekening houdend met de natuurlijke dynamiek van de (zee-)bodem en rekolonisatie.

Door trenchen en eventueel baggeren belandt bodemsediment in de waterfase, met als gevolg vertroebeling van het zeewater. Beschrijf in de MES:

- de verhoogde slibgehalten die hiervan het gevolg zijn;
- de mate en duur van vertroebeling;
- de daardoor veroorzaakte verstoring van het mariene leven, zowel in de waterfase als op en in de bodem.¹²

Ook belandt bodemsediment elders op de zeebodem. Beschrijf de extra sedimentatie die optreedt, en de daardoor veroorzaakte verstoring van het mariene bodemleven.

4.3 Natuur

4.3.1 Algemeen

Geef in de MES een algemeen beeld van de aanwezige natuur. Beschrijf de kenmerkende habitats en de soorten die aanwezig zijn in het studiegebied. Beschrijf de autonome ontwikkeling van de natuur in het gebied. Beschrijf mede aan de hand van kaarten:

- de belangrijkste ecologische functies van kwetsbare gedeelten van de tracés (zoals Wadplaten, litorale en sublitorale schelpdierbanken) voor vissen, vogels en zeehonden;
- de voorkomens van belangrijke levensgemeenschappen zoals zeegrasvelden, schelpdierbanken en zeehondenligplaatsen.

Ga in op de ingreep-effectrelatie tussen de voorgenomen activiteit en de in het studiegebied aanwezige natuurwaarden. Geef aan voor welke dieren en planten aanzienlijke gevolgen te verwachten zijn, wat de aard van de gevolgen is en wat deze gevolgen voor de populaties betekenen. Ga daarbij in op de in § 3.1 van de startnotitie genoemde factoren en besteed daarnaast aandacht aan de effecten op het bodemleven. Geef duidelijk de seizoensvariaties aan in verband met de keuze van de uitvoeringsperiode. Beschrijf de effecten en de variaties per seizoen op ecologische functies en bovengenoemde bijzondere organismengroepen.

Beschrijf mitigerende en/of compenserende maatregelen die eventuele aantasting kunnen beperken of voorkomen. Denk daarbij ook aan het vermijden van bepaalde werkzaamheden in belangrijke perioden voor kwetsbare soorten/populaties zoals de bruinvis en zeehonden.

¹² De Commissie wijst erop dat uit onderzoek blijkt dat de zone tot waar slibverspreiding van invloed is op bodemleven groter is dan 1 kilometer. Zie bijvoorbeeld Van den Berg, J.H. 2010 *De invloed van het storten van baggerspecie voor de haven van Harlingen op de mosselpercelen Slenk 19 en Slenk 20 in het Kimstergat*. Rapport M-101 Morfodyamica. Zeist: 41 pp.

4.3.2 Risicoanalyse gebieds- en soortenbescherming

Natura 2000-gebieden

Geef voor de Natura 2000-gebieden Waddenzee en Noordzeekustzone aan:

- de instandhoudingsdoelstellingen voor de verschillende soorten en habitats en of sprake is van een behoud- of verbeterdoelstelling;
- de actuele en verwachte oppervlakte en kwaliteit¹³ van habitattypen en leefgebieden voor soorten;
- de actuele en verwachte populatieomvang van soorten aan de hand van meerjarige trends.

Ecologische hoofdstructuur

Beschrijf voor de EHS-gebieden (Noordzeekustzone en Waddenzee) in en rond het plangebied de daarvoor geldende 'wezenlijke kenmerken en waarden'. Onderzoek welke gevolgen de alternatieven op deze actuele en potentiële kenmerken en waarden hebben. Voor de EHS geldt volgens de Nota Ruimte een 'nee-tenzij' regime. Geef aan hoe het 'nee-tenzij' regime provinciaal is uitgewerkt en of het voornemen hierin past.¹⁴

Soortenbescherming

Beschrijf welke door de Flora- en faunawet en door de Vogel- en Habitatrichtlijn beschermde soorten te verwachten zijn in het plangebied, waar zij voorkomen en welk beschermingsregime voor de betreffende soort geldt.

Risicoanalyse

De MES wordt opgesteld om een afwegingskader voor kabels en leidingen op te stellen. De effecten op natuur zijn een onderdeel van dit afwegingskader. Maar de methoden van aanleg staan niet bij voorbaat vast en de exacte ligging van tracé's is niet aan de orde. Dat maakt het onmogelijk om de milieu-effecten op voorhand in te schatten. De Passende beoordeling voor de MES kan daarom naar oordeel van de Commissie het beste in de vorm van een risicoanalyse worden uitgevoerd. In deze risicoanalyse moet aannemelijk gemaakt worden of de corridors realistisch zijn. Met andere woorden: of de keuzes kunnen passen binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet). Hiervoor kan bijvoorbeeld de stoplichtmethode gebruikt worden. Als er onoverkomelijke effecten zijn op natuur, is het 'rood', geef dan een doorkijk op de ADC-fase. Als er negatieve effecten zijn, maar er zijn mitigerende maatregelen mogelijk, dan staat het licht op 'oranje'. Beschrijf dan op hoofdlijnen en op basis van expert judgement de mogelijke mitigerende maatregelen.

Neem bij deze risicoanalyse ook knelpunten mee die volgen uit de aanwezigheid van EHS-gebieden en soorten die beschermd zijn in de Flora- en faunawet.

¹³ Zie voor een kenschets, definitie en kwaliteitseisen van habitattypen en de ecologische vereisten van soorten de profielendocumenten van LNV.

¹⁴ Per provincie is een toetsingskader en compensatieregeling EHS vastgesteld, dat in principe past binnen de nationale Nota Ruimte en de Spelregels EHS.

Bij besluitvorming voor concrete projecten, zoals het kabeltracé Gemini, zal in een Passende beoordeling moeten worden onderzocht of de zekerheid kan worden verkregen dat het project de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast.¹⁵

4.4 Overige milieugevolgen

Energie

Voor het transport door leidingen en kabels is energie nodig. Hoe langer de verbinding hoe meer energie dit kost. Geef – indien alternatieve corridors voor eenzelfde type verbinding zich op dit aspect onderscheiden – de verschillen in lengte van de tracés en een schatting van de meer of minder benodigde energie voor transport in geval van een leiding en het verschil in energieverlies in geval van een kabel.

Milieueffecten van een eventueel landtracé

Indien een tracéalternatief wordt uitgewerkt dat (deels) over land naar de Eemshaven loopt, zal de MES ook moeten ingaan op de effecten op dijklichamen (veiligheid), landschap, cultuurhistorie, binnendijks gelegen natuurwaarden en mogelijke externe werking op Natura 2000-gebieden¹⁶ (zie §4.3 van dit advies).¹⁷

5. Overige aspecten

Voor de onderdelen ‘vergelijking van alternatieven’, ‘leemten in milieuinformatie’ en ‘samenvatting van de MES’ heeft de Commissie geen aanbevelingen naast de wettelijke voorschriften.

Onzekerheden

Houd bij de vergelijking van de alternatieven en bij de toetsing van de alternatieven aan (project-) doelen en wettelijke grenswaarden expliciet rekening met de onzekerheden in effectbepalingen.¹⁸ Geef daarvoor in de MES inzicht in:¹⁹

- de waarschijnlijkheid dat effecten optreden, d.w.z. het realiteitsgehalte van de verschillende effectscenario's (best-case en worst-case);
- het belang van de onzekerheden in effectbepalingen voor de significantie van verschillen tussen alternatieven, en daarmee voor de vergelijking van alternatieven;

¹⁵ Uit de huidige lijn in de jurisprudentie volgt dat dit het geval is wanneer er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat dat er geen schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken zijn.

¹⁶ Bijvoorbeeld verstoring door werkzaamheden in de aanlegfase (geluid, licht en trillingen)

¹⁷ Zie ook het MER Buizenzone Eemsdelta (Grontmij Nederland B.V., 12 september 2011) en de adviezen van de Commissie hierover (<http://www.commissiemer.nl/zoeken?q=2447>).

¹⁸ Effectbepalingen voor de toekomst zijn inherent onzeker. Het zijn veelal de best mogelijke benaderingen op basis van in de praktijk ontwikkelde en getoetste modellen. De onzekerheden in de uitkomsten van modellen moeten wel worden onderkend. Schijnzekerheden leveren immers ondoelmatige keuzes en maatregelen op. Effecten kunnen in werkelijkheid meevallen, dan zijn te veel maatregelen getroffen. Effecten kunnen tegenvallen, dan zijn te weinig maatregelen genomen.

¹⁹ Een factsheet op de website van de Commissie bevat meer informatie over het omgaan met onzekerheden in MER. (http://docs1.eia.nl/mer/diversen/factsheet_19_omgaan_met_onzekerheden_in_mer_webversie.pdf).

- op welke wijze en wanneer na realisering van het initiatief de daadwerkelijke effecten geëvalueerd worden, bijvoorbeeld via een oplevertoets, en welke maatregelen ‘achter de hand’ beschikbaar zijn als (project-)doelen en grenswaarden in de praktijk niet gehaald worden.²⁰

Leemten in milieuinformatie

De MES moet aangeven over welke milieuaspecten onvoldoende informatie kan worden opgenomen door gebrek aan gegevens. Spits dit toe op milieuaspecten die in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen, zodat de consequenties van het tekort beoordeeld kunnen worden. Geef ook aan of dat wat ontbreekt op korte termijn wel of niet kan worden ingevuld.

²⁰ Dit sluit aan bij de adviezen van de Commissie Elverding. Met de oplevertoets wordt ook invulling gegeven aan de (tot op heden veelal niet nagekomen) verplichting tot evaluatie van een MER (artikel 7.39 t/m 7.42 van de Wet milieubeheer).

BIJLAGE 1: Projectgegevens reikwijdte en detailniveau MER

Initiatiefnemer: ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I)

Bevoegd gezag: de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) en de minister van Infrastructuur en Milieu (I&M)

Besluit: er is geen formeel besluit gekoppeld aan de MES

Categorie Besluit m.e.r.: niet van toepassing

Activiteit: opstellen van een afwegingskader voor toekomstige initiatieven op het gebied van aanleg van kabels en leidingen in het Waddengebied

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in de Staatscourant van: 24 november 2012

ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 25 november 2011 t/m 5 januari 2012

adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 24 november 2011

advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 15 maart 2012

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij dit project is als volgt:

dr. J.H. van den Berg

dr. K. Essink

dr. D.K.J. Tommel (voorzitter)

ir. R.N. Walter

drs. F.H. van der Wind (werkgroepsecretaris)

Werkwijze Commissie bij advies reikwijdte en detailniveau:

In dit advies geeft de Commissie aan welke onderwerpen naar haar mening behandeld dienen te worden in de MES en met welke diepgang. De Commissie neemt hierbij de hierna genoemde informatie die van het bevoegde gezag is ontvangen, als uitgangspunt.

Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Startnotitie MES kabels en leidingen Waddengebied, 30 oktober 2011

De Commissie heeft kennis genomen van 14 zienswijzen en adviezen, die zij tot en met 10 januari 2012 van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

**Advies over reikwijdte en detailniveau van het
milieueffectrapport Integrale milieueffectenstudie
kabels en leidingen Waddengebied**

ISBN: 978-90-421-3412-6

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

